

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785.
ת.ד. 136. טען למברקים: "עולמפרט".
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
ופוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 31139.
חפצא: דוד סופל ובניו, תל-אביב.
המסרכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
רוב איתן

כתב ראשי:
אלי חבור

עורך כיתוב:
סססים נילו

צלם המערכת:
יעקב אגור

חברי המערכת:
שייע נלור, לילי גליץ, דוד הורוביץ,
רותי ורר, יוסף אבוחרדי, אביבה ססו,
אבנר פרי, שמעון צבר, עמוס קינו,
סילבו קשת, סלבה רחביה.

העתון הנקרא ביותר במדינה

פזיזות אינה גבורה

במעבר חציה - זכות קדימה להולך רגל
רוכב אופנוע: כבד זכותו זו.

המועצה הלאומית למניעת תאונות

חליפות הריון

הוצאת ספרים "קרית ספר"
בע"מ

המלון החדש השלם

בחמישה חדרים
מאת: א. אבן-שושן
וחבר אנשי מדע
נמצא למכירה בכל בתמ"ס
ברחבי הארץ.

כל יום חמישי...

2012

הייתי רוצה להפנות דברים אלה לקורא
אם יקרים מסוימים מאוד: לחברי הכנסת
הרביעית, ובייחוד לחברי ועדת-החוקיה
בסחון שלה.

לפני חודש נשמו כל שותרי חופש
הביטוי במדינה לרוחה. היה נדמה כי
סוף-התעוררותם להבנת הסכנה התמורה
המאיימת על חרות-המדינה מצד אכזרי הכתם
הלבן. בפעם הראשונה דיברתם בכנסת ב-
גלוי על הצנזורה הפוליטית, המופעלת
על-ידי סיעת בן-גוריון-פרס, באיצטלה של
בסחון המדינה. ערכתם כמה דיונים חריפים
במליאה ובחציה.

עתה נדמה כאילו מערכה זו תדעך, כפי
שדעכו מערכות רבות אחרות במדינה, מבלי
להביא כל תועלת. אורבא, אם אחרי ויכוח
מר כזה לא הצלחתם לכבול את ידיהם
של מפעילי הצנזורה הפוליטית, ירגישו אלה
את עצמם חופשיים לפרוץ להבא כל גבול.
אם ננטשו את המערכה ברבע זה, תהיה
זאת עריקה גסה - מעילה בתפקיד ובאמון.
כי שום גורם אחר - וגם לא בית-המשפט
- אינו יכול למלא את תפקידכם שלכם.

★ ★ ★

שום בית-משפט ישראלי אינו יכול לפעול
אלא בגבולות החוק שחוקקתם בכנסת.
באשמכם אין לישראל חוקה המאפשרת
לבית-המשפט לפסול את חוקי הכנסת, ה-
נוגדים את חרות האדם, כפי שעושה בית-
המשפט העליון בארצות-הברית. חוקי-החירום
הנוגעים לצנזורה, ששרדו מימי שלטון
הדיכוי הבריטי בארץ, הם כה קטלניים,
שכמעט אין אפשרות לבית-המשפט להטיל
מרות על הצנזורה. עצם קיומו של חוק
פאשיסטי מתועב זה, תריסר שנים אחרי
קום המדינה, הוא אשמתכם שלכם.

גם סדרי בית-המשפט אינם מותאמים
להגנה יעילה על חופש העתונות. ודוגמת
נסיונו האחרון של העולם הזה תוכיח.
לפני ששה שבועות פסל הצנזורה את
השערי ואת המאמר הראשי של העולם
הזה. פנינו אל בית-המשפט וביקשנו, זו
הפעם הראשונה בתולדות המדינה, צו-על-
תנאי נגד הצנזורה. תוך כדי כך הצהרתי
בשבועה כי לפי מיטב הכרתי אין פסילה
זו נובעת משום שיקול בטחוני סביר, אלא
באה להגן על האינטרסים של האדונים ה-
פוליטיים של משרד הבסחון, המכחישים את
הצנזורה.

בית-המשפט העליון נאות לבקשתנו ונתן
צו-על-תנאי - הראשון מסוגו בארץ. בהת-
אם לחוק, נדרש הצנזורה להשיב לטענותינו.
אחרי שעשה זאת, נקבעה ישיבה לחקירת
הצדדים ולמתן פסק-הדין הסופי.

בית-המשפט הוא מוסד עסוק מאוד. על
כן נקבעה הישיבה ליום ה-20 בינואר -
66 (ששים וששה) יום אחרי המחיקה.
בינתיים אירעו מאורעות מסוימים, ש-
ביטלו כמעט לחלוטין את האקטואליות של
הכתבה המחוקה. אפילו יצאה בית-המשפט
לבסוף על הצנזורה להרשות את פירסומה,
הרי יהיו ערכו והשפעתו של המאמר פחוי-
תים עד אין שיעור. כך כבר השיגה
הצנזורה את מטרתה - אם תפסיד ואם
תנצח במערכה המשפטית.

★ ★ ★

קיים על כן המצב האבסורדי בו אין,
למעשה, שום הגנה יעילה מפני הצנזורה
הפוליטית, אין שום עירעור אמיתי על הח-
לטותיו. כי עירעור שאיננו מגיע לסיכומו
תוך 48 שעות מרגע המחיקה, ערכו כמעט
אפס. שריבטסחון וסגנו, הממנים את
הצנזורה והנותנים לו את הוראותיהם, יכרי-
זים לסתום את הפה לכל ביטאון המעז
למתוח עליהם ביקורת רצינית, שאינה
רצויה להם.

כדי לשים קץ למצב מחפיר זה, אני
חוזר על הצעותי:

- (א) תמנה ועדת-החוקי-והבסחון של ה-
כנסת ועדת-מישנה קבועה, מורכבת משלושה
מחבריה, שתכנה כמסד עליון וריבוני ל-
עירעורים על החלטות הצנזורה.
- (ב) יותקן נוהל שיאפשר לתעדה זו
להתכנס תוך 48 שעות מעת הגשת העיר-
עור, ולהחליט את החלטתה בו במקום,
אחרי שמיעת טענות הצנזורה וקורבנו.
- (ג) תבוסל מיד תקנת-החירום המנדטו-
רית המבעיתה, הנותנת סמכות בלתי-מוגבלת
בידי הצנזורה, ויחוקק חוק חדש שיצמצם
בפירוש את סמכות הצנזורה לעניינים צבאיים,
במובנו המצומצם והאמיתי של המושג.

★ ★ ★

הסערה העולמית שהתעוררה בשבוע ש-
עבר, סביב השמועות אודות התכונה האסור
מית הישראלית, שהופצו על-ידי המוסד
המרכזי לביון של ארצות-הברית, באה כהפ-
תעה גמורה לרוב אזרחי ישראל. אך היא
לא יכלה לבוא כאפתעה לך - ובייחוד לא
אם התרגלת לקרוא גם בין השורות.

לפני תשעה שבועות בדיוק פירסם העולם
הזה (1206), בראש המדור במדינה, את
הרשימה הבאה, תחת הכותרת - "הפצצה
באה":

בהיותה שקועה עד מעל לראשה בפרשת
לבון, לא שמה ישראל לב לידיעה ששורה
חרדה בלב כל בריזעת בעולם.
הידיעה: מדענים גרמניים גילו תהליך ש-
ייאפשר לייצר בנקל פצצות-אטום, גם ב-
מדינות שאין להן האפשרות להקים את
המיתקנים האדירים הדרושים כיום לאותה
מטרה. תוך שנתיים-שלוש תוכל כל מדינה
קטנה, בעלת מינימום של אמצעים, לייצר
פצצות-אטום ככל העולה על רוחה. פצצות
אלה יוכלו גם לשמש נפצים לפצצות-מימן.
ישראל נכללת בשורת המדינות אשר יכלו
להשתמש בהמצאה זו. יש לה הכוחות הטכ-
ניים והאמצעים הכספיים הסיניטליים ה-

"העולם הזה" 1208 עמוד 5

דרושים לכך. רעים נמנית אף היא עם
סוג זה של מדינות.

העולם נחרד נוכח האפשרות שתוך זמן
קצר יצטרפו לפחות תריסר מדינות נוספות
למועדון האטומי. לגבי בני המרחב, חרדה
זו צריכה להיות כפולה. כי שום אזור
אחר בעולם אינו נתון במתיחות כה מת-
מדת, ובשום אזור אחר בעולם אין בעמדות
שלטוניות אנשים כה רבים שהוכיחו בעבר
חוסר-אחריות וקוצר-ראייה בתיכנון הרפת-
קות צבאיות.

השבוע דיבר דוד בן-גוריון בנאומו בכני-
סת על השלום כעל חלום רחוק... שליטי
ערב אינם מדברים על השלום אפילו
כחלום רחוק, אולם הזמן קצר מאוד -
ואם לא יקומו בארצות המרחב כוחות
חדשים, שיחזרו לשלום מזוד, עלול להיות
צר מצב בו שוב לא יהיה טעם בשלום.
כעבור שלושה שבועות פירסם העולם
הזה, במדור הנידון, קאריקטורה של השבו-
עון הצרפתי ל"אכספרס", שהראתה את דוד
בן-גוריון מחויק בפצצת-אטום, בצדם של
גמאל עבד אל-נאצר ועוד כמה מחויקי-
פצצות. באותו יום הגיש העולם הזה את
בקשתו לצו-על-תנאי נגד הצנזורה, על
מחיקת מאמרו הראשי של העתון.

מאז חזר העולם הזה לעניין זה כמעט
בכל גליון. תחת הכותרת "פצצה תוך שני
תיים" כתב העולם הזה (1209): "היה זה
(השמועות שפורסמו בעתוני ירדן על שיתוף
פעולה ישראלית-צרפתי לייצור פצצה אטו-
מית) אחד הצללים אותם הטיל הענן הכבד
שהחל מופיע בשמי המרחב לפני חודש. עה
גיבאו עתוני ארצות-הברית, בריטניה ו-
צרפת כי הפצצה האטומית והמינית תימ-
צא תוך שלוש-ארבע שנים בידי ישראל
ורע"ם."

כעבור שבועיים ציין העולם הזה (1211)
תחת הכותרת "עננים אטומיים", בראש ה-
מדור במדינה: "מאז הפכה ההמצאה הגר-
מנית האחרונה את הפצצה האטומית לזולה,
הביעו מומחים את הדעה כי גם מצריים
נכללת ברשימת המדינות המסוגלות לייצר
פצצות אטומיות תוך שלוש שנים."

כאשר התפוצץ העניין סוף-סוף, בשבוע
שעבר, יכולנו להסתפק ברישימה קטנה,
תחת הכותרת "מדינה מסוימת",
לא היה לנו מה לחוש.

אורי אבנרי